

HVG HETILAP

2013\13. SZÁM

Karsai Gábor: Pávatánc 2.0

A pávatánc véget ért – gondolhatták sokan, amikor a Nemzetközi Valutaalap január végén bejelentette, hogy felfüggesztette a Magyarországgal folytatott tárgyalásokat. A pávatánc – mely, mint emlékeztet, miniszterelnöki megfogalmazásban azt jelenti, hogy az elutasítást úgy kell előadnunk, mintha egyébként barátkozni szeretnénk – 15 hónapon keresztül tartott. A magyar kormány ennyi ideig igyekezett a tárgyalások látszatát fenntartani, hogy élvezze a pénzücök ebből származó nagyobb bizalmát, miközben sikeresen elkerülte magát a megállapodást, nehogy egyeztetésre kényszerüljön öntörvényű gazdaságpolitikájáról. Ez év elejére azonban a kormány már feleslegesnek érezte a „barátkozást”, mivel immár a piacról is finanszírozhatónak látta az országot. S februárban sor is került az összesen 2,5 milliárd euró értékű kötvénykibocsátásra, igaz, az akkorra előállt nemzetközi pénzbücséget kihasználva, s nagyon magas felár mellett.

A pávatánc nem ért azonban véget. Maga a miniszterelnök sem egyszerűen az IMF, hanem a „brüsszeli bürokraták” javaslatait nevezte hazánkra nézve ártalmasnak, melyekkel szemben az egyetértés, a megegyezés, az elutasítás és az ellenállás elemeit kell vegyíteni, hogy a saját utunkat jár hassuk. Az EU-val pedig most is valamiképpen meg kellene egyezni, pontosabban el kellene érni a GDP-arányos államháztartási hiány 3 százalék alá csökkentését, fenntartható módon. Ez a feltétele ugyanis annak, hogy Magyarország kikerülhessen a túlzottdeficit-eljárás alól, s elháruljon a kohéziós alapokhoz való hozzáférés felfüggesztésének veszélye. Egy ilyen szankció nemcsak presztízsszempontból lenne kínos, de a beruházások lassan egyetlen forrását kapcsolná ki a gazdaságból. Ezért a kormány gazdaságpolitikájának fő céljává már közel egy éve a 3 százalék alatti hiány elérése vált. (Ez a cél bizalomerosztó jellege miatt az IMF-megállapodás helyettesítésére is alkalmasnak látszott.) Mivel azonban a kormány eközben foglya saját reformképtelenségének, dogmáinak és látványpolitikálásának – például az egykulcsos személyijövedelem-adónak, a bankellenességnek vagy az úgynevezett munkahelyvédelmi programnak –, a hiánycsökkentés növekedésellenes adóemelésekkel és a közszolgáltatásokat lezüllesztő megszorításokkal történik.

Az Európai Bizottság szerint a GDP-arányos magyar államháztartási hiány 2013-ban és 2014-ben is 3,4 százalék lesz, pótlólagos – tartós, szerkezet-átalakító – intézkedésekkel azonban 3 százalék alá csökkenhet. Ezért nagyon valószínű, hogy áprilisban a kormány körülbelül 200 milliárd forintos kiigazítást fog bejelenteni, hogy az ország kikerülhessen a túlzottdeficit-eljárás alól. Feltételezhető, hogy a megszorítások a hagyományoknak megfelelően közvetlenül elsősorban az üzleti, ezen belül a bankszférát fogják érinteni, majd természetesen továbbgyűrűznek a lakosságra és a vállalkozásokra. Bár ezek nem az EU által igényelt minőségű lépések, valószínű, hogy ha a számok 2013–2014-re elhíhetők, a kormány el fogja érni a célját.

De elhíhetők-e? Egyrészt az utóbbi hetekben ismét súlyos feszültség alakult ki az EU-val „demokráciadeficit”-ügyben, ami óhatatlanul befolyásolja a magyar kormány ígéreteinek hitelességét. Amelyeket – másrészt – már önmagában is megkérdőjelez, hogy az elmúlt hónapokban a rezsicsökkentéssel, a pedagógus-béremelés és az egyszeri nyugdíjemelés kilátásba helyezésével, a lakástámogatási rendszer újraindításának és a családi adókedvezmény bővítésének ötletével már láthatóan beindult választási gazdaságpolitika nyilvánvalóan rontani fogja a költségvetést.

És ebben van a pávatánc 2.0 lényege. A kormány egyidejűleg szeretné meggyőzni az EU-t a szigorú költségvetés iránti elkötelezettségéről, s mozgásteret teremteni magának a választási költekezéshez. Csakhogy ezzel a sokféle átverés után az EU is tisztában van. Ezért a papíron kihozott 3 százalék alatti hiány esetén sem vehető biztosra az eljárás megszüntetése. S ha ez megtörténne is, az EU eltökéltnek látszik abban, hogy szükség esetén gyorsan újraindítja a túlzottdeficit-eljárást. Így az a legvalószínűbb, hogy Magyarország csak „feltételesen” kerül ki az eljárás alól. Vagyis kedvezőtlen fejlemények esetén gyorsított módon kerül vissza oda. Ami, ha a választások előtt kerülne rá sor, politikailag különösen kínos lenne. A költségvetési és monetáris lazításnak emellett a pénzpiacok reakciója, a forint gyengülése szab majd határt.

A pávatánc eredményességét természetesen még nem tudhatjuk. A március 15-ei „hóválság” alapján azonban a magyar állam inkább felfuvalkodott pulykára emlékeztet. Akitől a brüsszeli páva enyhén szólva idegenkedni látszik.

KARSAI GÁBOR

(A szerző a GKI Gazdaságkutató Zrt. vezérigazgató-helyettese)